

תשורה

משמחת הנשואין
של

**מנחם מענדל ונחמה בתשבע שיחיו
דודוביטש**

כ"ח אדר התשס"ט – שנת הקהל

תהילים קח

א' שיר מזמור לדוד: ב' נכון לבי אלהים אשירה ואזמרה אף-כבודי: ג' עורה הנבל וכינור אעירה שחר: ד' אודך בעמים יהוה ואזמרך בלאמים: ה' כי גדל מעל-שמים חסדך ועד-שחקים אמיתך: ו' רומה על-שמים אלהים ועל כל-הארץ כבודך: ז' למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני: ח' אלהים דבר בקדשו אעלזה אחלקה שכס ועמק סכות אמדד: ט' לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחוקקי: י' מואב סיר רחצי על-אדום אשליך נעלי עלי פלשת אתרועע: י"א מי יבלני עיר מבצר מי נחני עד-אדום: י"ב הלא-אלהים זנחתנו ולא-תצא אלהים בצבאתינו: י"ג הבה- לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם: י"ד באלהים- נעשה חיל והוא יבוס צרינו:

לאחרי הפרק דשנה הקודמת שענינו – "יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם" – מזמור על ארבע שיצאו מצרה לרוחה, ומן הראוי לשבח ולספר בשבח אלקים בפני רבים בפרסום ובעשרה מישראל ותרי מינייהו רבנן. ממשיך דוד המלך – נעים זמירות ישראל – במזמור דשנה זו, שהקב"ה עוזר ומושיע את ישראל – "למען יחלצון ידידיך הושיעה וגו'" והישועה היא באופן של "ימינך וענני", והיינו שהישועה היא לא סתם מיד ימינו של הקב"ה (שמובן ופשוט גדול הישועה שמיד ימין), אלא מיד ימינו של הקב"ה כמו שהיא באופן של ישועה – "הושיעה". ועזר וישועה זו ניתנים לכל יהודי ויהודי, וכדברי דוד המלך – "למען יחלצון ידידיך גו'", והרי כל יהודי הוא ידיו של הקב"ה [שהרי אפי' מי שאינו רוצה להיות ידיד של יהודי שני, רוצה להיות ידידו של הקב"ה...]. וישועת ה' נראית בגלוי ובעיני בשר ועד שאפי' אומות העולם רואים אותה בעיני בשר שלהם, וכדברי דוד המלך – "אודך בעמים יהוה ואזמרך בלאמים". וזה פועל עליהם שיקיימו את שבע המצוות דידהו. ויה"ר שבמהרה בימינו ממש, נזכה לישועה דגאולה האמיתית והשלימה בקבלת פני משיח צדקינו, בעגלא דידן. ובשמחה וטוב לבב.

משיחת י"ב תמוז תשמ"ז

במזמור תהילים השייך לשנה זו – נאמר "למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך וענני": "ידידיך" – קאי על כל ישראל שנקראו ידידים, היינו, ידים להקב"ה, כולל גם ענין הידידות בישראל עצמם בין זל"ז – אהבת ישראל ואחדות ישראל. ועי"ז נעשה "הושיעה ימינך וענני" – ענין הגאולה, היינו, באופן דמושיע את הימין, ועפ"ז האופן ד"וענני", שאף ד"ימינך" כשלעצמה היא המשכת נעלית ביותר, ניתוסף בה "הושיעה", ישועה, מבחי' ש"ע נהורין פנימיות עתיק, שיתגלה לעתיד לבוא. וענין זה נעשה באופן גלוי לעיני כל העמים – "אודך בעמים ה' ואזמרך בלאומים", היינו, נוסף על הגאולה דארבע שחייבים להודות שבמזמור ק"ז, אשר "יאמרו גאולי ה' אשר גאלם", שהיא (א) גאולה פרטית, (ב) בעשרה מישראל ותרי מנייהו רבנן, יתירה מזה – (א) גאולה כללית, "ידידיך הושיעה ימינך וענני", (ב) שפועלת גם באוה"ע, "אודך בעמים ה' ואזמרך בלאומים" (ע"ד הלשון במזמור "תפלה לדוד" – "כל גוים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך וגו'").

משיחת ש"פ בלק, י"ד תמוז תשמ"ז

להעיר שהענין ד" למען יחלצון ידידיך וגו'" בקאפיטל ק"ח (דיום ההולדת) שייך גם לשנת השישים דהגאולה – מכיון שפסוק זה ישנו גם במזמור ס' (ובשני המזמורים בפסוק ז', השייך לדור השביעי כו'). ולהעיר גם מהמבואר בד"ה למען יחלצון ידידיך פר"ת – הקשר ד"ידיד" ליצחק בשייכות לגילויים דלעת"ל, פנימיות עתיק כו'. וראה ד"ה זה ובשיחת די"ב תמוז תשי"ד – הקשר לבעל הגאולה, ששמו השני "יצחק".

שיחה הנ"ל הערה 34

משמחת נשואין של הרה"ת מנחם מענדל ונחמה בתשבע שיחיו דודוביטש

להעיר שפסוק זה עצמו נמצא גם בפרק סמ"ך בתהילים ד"נעים זמירות ישראל", והשנה היא שנת השישים לגאולה, וכשהפסוק חוזר פעמיים הר"ז באופן ד"כפלים לתושי", וידוע השייכות ד"כפלים לתושי" לענין הגאולה והשייכות לשמו של משיח "צמח" "צ" כפול, ובלשון התפלה – "את צמח דוד עבדך צהרה תצמיח". מהרה דייקא, מהרה ממש. ולמטה מעשרה טפחים, ומתוך שמחה וטב לבב.

יחידות ט"ז תמוז תשמ"ז

ומזמור ק"ז באים – החל מי"ב תמוז השתא – למזמור ק"ח, שבזה מודגש המעבר מהגאולה הפרטית דד' חייבים להודות לגאולה הכללית דכלל ישראל, "הושיעה ימינך וענני", גאולה אמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו. וכן תהי' לנו – שמהדיבור בכל זה זוכים תיכף ומיד לגאולה אמיתית והשלימה ע"י משיחה צדקנו. ובפרט עי"ז שמוסיפים בכל עניני יהדות, תורה ומצותי, אשר, אפילו ע"י "מצוה אחת", "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה", ש"מיד הן נגאלין". בפועל ממש, באופן הנראה ונגלה לעיני בשר, כאמור, "ראה אנכי נותן גוי", תיכף ומיד ממש. ש"פ עקב, כ"ף מנ"א תשמ"ז

יומנים מ"ברכת החמה" במחיצת כ"ק אדמו"ר

תשי"ג

אחרון של פסח: יצא להתוועד בערך בשעה 4 בסוכה (בחצר) ... ה' שיחה אודות ברכת החמה ודיבר בארוכה וזה ה' שיחה קשה. ואח"כ אמר שזמנה של ברכת החמה היא עד סוף זמן ק"ש, לבסוף אמר שבלי אחריות אם עד חצות יעשו ברכה, דער אויבארשטער זאל העלפן זאל זיין מארגן ניט פארוואלקנט. א' שאל אם צריכים לומר "השמים מספרים", וענה: שיאמרו פרקי תהילים הגם שאינו מוכרח. לשם יחוד, מי שרוצה זאל זיין צוגעזונט, אבל אומרים רק קודם "ברוך שאמר". ה' אחד שהיו לו כאבי שיניים חזקים, ומסרו לכ"ק אד"ש ואמר כ"ק אד"ש שיקבל ע"ע לקדש לבנה ותיכף שאמר כן הוקל לו.

זו הפעם הראשונה – שכ"ק אד"ש עשה הבדלה בשביל כל העולם. אסרו חג: כ"ק אד"ש התפלל שחרית עם המניין בשעה 7:00 ושאל אם יש חזן שאינו מאריך, ורמז להחזן שימהר ו"מברוך שאמר" עד שמונה עשרה התפללו במשך שבע דקות. אחרי התפילה יצאו כולם ל"ברכת החמה". החמה ה' מעונן. וכ"ק אד"ש אמר שבעוד חצי שעה יהי' בהיר. וכן הוה. ברבע לשמונה יצא שוב ועמד כעשר דקות והביט על העננים, עד שהתפזרו ונראתה החמה. שחוק עבר על פניו הק' והראה באצבעו לסמן לשאל מה שעה? והשיבו שחמישה רגעים לפני שמונה, ואמר "פאר אכט?" (סוף זמן ק"ש עם חומרת אדמוה"ז ה' בשעה שמונה). וברכו כולם. [אמר הללו, ואמר הברכה בקול וחיות, אח"כ כנראה שאמר אנא בכוח, אח"כ למנצח, שיר למעלות הללוי' (כהסדר דקידוש לבנה) וקודם עלינו אמר השמים מספרים (אומרים שכ"ק אד"ש אמר תנו רבנן, הגם שאמר שאין צריכים לומר) עלינו]. ואמר שיאמרו קדיש. אח"כ אמר כ"ק אד"ש שילכו לרקוד. והתחיל לנגן "ממצרים..." וכ"ק אד"ש נכנס לחדרו.

תשמ"א

יום ב', ב' ניסן

לאחר תפילת ערבית הלך לספרי' והפריש חלה מהמצות. הרבי נשא עמו כמה קונטרסים של "ברכת החמה" ושקית נייר שבתוכה שטרות כסף. לשלוחים מאנגלי' שמסרו ספר התניא עם תרגום אנגלי' שהו"ל ע"י ידם בפורמט בינוני. בערב נדפסו מודעות גדולות של ההוראות המפורטות של הרבי בענין סדרה של "ברכת החמה" והן הופצו ברחבי ניו יורק.

משמחת נשואין של הרה"ת מנחם מענדל ונחמה בתשבע שיחיו דודוביטש

יום ג', ג' ניסן

מטעם המזכירות פורסם כי זמן התפילה מחר (לפני ברכת החמה) יהי' ב-7:30, ושיפרסמו זאת בכל בתי הכנסת במקום.

יום ד, ד' ניסן, יום "ברכת החמה":

הקהל החל לנהור ל-770 כבר מהשעה 5:00 לפנות בוקר. במה מיוחדת הוקמה בחוץ עבור הרבי, כך שיהי' ניתן לראות אותו מכל פינה ללא צורך בדחפיות. חוליית שוטרים עסקה בהכנת גדר על שפת הכביש, מחשש שמא לא תחזיק השדרה את כל הציבור והוא יעלה על הכביש...
זמן תפילת שחרית נקבע ל-7:30. רבים מהתמימים ואנ"ש המתנינו לרבי בפתח הבנין בשירה וריקודים. ב-7:20 הגיע הרבי, וכשפניו זוהרות עודד בידי את השירה (של הניגון החדש על "רועה ישראל האזינה") עד הכנסו אל חדרו.

בעת התפלה הי' האולם הגדול דחוס מתפללים, הרבה יותר מבכל שבת, ויש גם להביא בחשבון את כל אלה שהתפללו קודם לכן ובשעת התפלה תפסו לעצמם מקום מסביב לבמה של הרבי בחוץ, התפלה עצמה התנהלה במהירות יחסית.

[כשנכנס הרבי לתפלה ניסה צלם לצלם אותו, הרבי שאלו אם כבר למד את השיעור היומי בתניא, וכשהשיב הלא בשלילה אמר הרבי, שלימוד התניא חשוב יותר ממה שהוא עושה והורה לאלה שעמדו מסביב לתת לצלם תניא ...]

לאחר התפלה נהר הקהל העצום אל מתחת כיפת השמים שבהם זהרה החמה במלוא עוזה (הי' זה יום בהיר יחיד בין ימים מעוננים וגשומים משהו). על הבמה המיוחדת הועמד העמוד של הרבי ומפה צחורה פרושה עליו. גם מיקרופון הוכן לשעת הצורך.

גם קהל נשים גדול השתתף במעמד זה, אך הוא התרכז במרחק די גדול מריכוז הגברים, דברים מיוחדים בצורך להדגיש את ההפרדה בין גברים לנשים הושמעו ע"י הרבי בשבת הקודמת.

ב-8:15 יצא הרבי מחדרו ופסע במהירות לעבר מקומו. אין מילים לתאר את מראה פניו הקדושות שקרנו באור עילאי בשעה זו. אודות התרגשות עזים ניכרו עליו והעבירו צמרמות בגופות כל הסובבים אותו.

הרבי עמד כשפניו כלפי השמש והורה לשיר את הניגון הד' בבות לאדה"ו. עיניו היו עצומות ובמכות קלות על העמוד עודד הרבי את שירת הניגון. אחריו הורה לשיר את ניגון ההקפות לאביו נ"ע, ובניגון זה הכה הרבי בכח רב ובתנופות-יד עזות על העמוד. הקרובים אליו אף יכלו לשמוע את הדפיקות על העמוד. כל הציבור הי' נתון בהתרגשות רבה ממעמד נשגב זה.

לקראת תחילת הברכה ביקש הרבי שיעמוד חזן ועמו יאמרו הכל את נוסח הברכה, וכך נעשה. לפני ברכת "שהחיינו" הוציא הרבי מטפחת משי חדשה והניחה לפניו (בהזמנת מאוחרת יותר גילה שלבש "סירטוק" חדש לקראת "ברכת החמה").

עם סיום הברכה קירב אליו את המיקרופון ולשמחת הכל פתח בשיחה. הרבי הסביר את השמחה המיוחדת שמביאה התכנסות של יהודים בכלל, ובפרט שהזכר נעשה לשם מצוה, "ברוב עם הדרת מלך", וביחוד שמצוה זו מביאה גם להוספה בתורה, בתפילה ובנתינת הצדקה – שע"י כל זאת מביאים שלימות בכל העולם כולו.

לאחר שיחה זו הורה לשיר את הניגון "פרוות תשב ירושלים", ובמהלך השירה מחא הרבי כפיים בהתלבות רבה כשהוא פונה לכל העוברים ומלהיב את הציבור.

הרבי המשיך בשיחה והסביר את תוכנו של היום הרביעי בשבוע שבו ניתלו המאורות, אשר דבר זה קשור גם בדברי המשנה ש"בתולה נישאת ליום הרביעי". הרבי ביאר, שלמרות החושך של הגלות והירידה הגדולה, עומדים יהודים במצב של "בתולת ישראל" ולא, ח"ו, במצב של "בעלונו אדונים זולתך", והיהודים יודעים שתכלית הירידה היא כדי שיהי' "בתולה נישאת ליום הרביעי". בהמשך השיחה הסביר הרבי את ענין ברכת החמה, את ההוראה מה"נשיא" של היום וכן את ההוראה מהשיעור היומי בחומש.

בסיום השיחה הורה לשיר ניגון הקשור בבנין ביהמ"ק והציע את הניגון "כי אלקים יושיע ציון". שוב מחא הרבי כפיים בהתלבות רבה.

בשיחה השלישית ואחרונה עמד על סיום הניגון הנ"ל "וזרע עבדיו ינחלוה", ודיבר על ילדי ישראל שהם "צבאות השם" העומדים בתשוקה גדולה לביאת המשיח במהרה והם אלה שבזכותם יבוא המשיח.

לאחר השיחה החל הרבי לשיר "ווי ואנט משיח נאו" ובמהלך הניגון הורה למכירו להזמין ילדים לומר את 12 הפסוקים. את ששת הפסוקים הראשונים אמרו ששה ילדים ואחריהם הורה הרבי להזמין גם ילדות לאמירת ששת הפסוקים האחרונים וכך נעשה.

בסיום המעמד שרו שנית "אל תירא גו", עוצו עצה ותופר גו, ועד זקנה גו, אך צדיקים וגו", כשהרבי מוחא כפיים, ותוך שירה אדירה חזר הרבי לחדרו. הקהל המשיך לרקוד ולשמוח שעה ארוכה לאחר סיום המעמד.

אחד המזכירים סיפר שהרבי הי' שרוי בשמחה מיוחדת באותו יום.